

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četletno K 5.—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30.—. — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVIŠEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8. Dopisi se pošiljajo urednistvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju po pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Balkanska vojna.

Na razpotju.

Te dni, ko smo viseli med vojno in mirom je pač marsikomu prišlo na misel, kaj se lahko zgodi v najkrajšem času in kako bi izgledalo v Evropi, ko bi bila vojna! Že samo misel na evropsko vojno, nam pokaže celo množino najgroznejših slik. Danes moremo komaj misliti, kaj bi sledilo taki evropski vojni.

Recimo, da bi nastala vojna med Srbijo in Avstrijo. Po današnjem evropskem položaju je nemogoče, da bi se ne merili med seboj dve državi. Interesi držav so v tako ozki zvezi, da morajo braniti druga drugo oziroma se morajo bojevati, ako se jim zdi, da je njih zavezništvo v nevarnosti. Tako nastane iz boja med dvema državama — vojna med velesilami — kakor je sledil vojni med Turčijo in Balkansko zvezo srbsko - avstrijski konflikt.

Zadnja desetletja se je Evropa oboroževala na vseh koncih in krajih — nezaupnost med državami je bila vzrok, da so rastle vojni davki od leta do leta. Mirovne konference in mirovno gibanje ni prineslo sadov. Izjave na prestolih in na predsedniških mestih so bile sicer polne miru — za temi izjavami pa je bilo polno oboroževanja. Vsakdo, ki je opazoval, si je mislil, kako grozna bo vojna, ki bo prej ali slej nastala. Vse, kar je izumila moderna tehnika, kar so iznašli kemiki in mehaniki, vse iznajdbe, kar jih je mogla proizvajati današnja tako visoko stoječa industrija — vse je stopilo v službo države, vse je imelo služiti vojni. Vojna v starem in srednjem veku je bila je boj človeka proti človeku — moderna vojna je boj med človekom in med strojem.

Dostojevski, slavni ruski pisatelj, dokazuje, da ima vojna svoje dobre strani, da je nekako potrebna neizogibna, toda vojna je največje zlo, ki se pojavlja kot posledica razvoja, kot konec tekme med narodi in državami.

Grozno vojne so skušali popisati nekateri poročevalci, ko so videli beg turške armade. Teda vojna na Balkanu se je vršila večinoma po neobljudenih krajih. Koliko več groze bi bilo v Evropi — pri krajih, kjer zdaj stoji lepo obdelana polja, mirne vasi, cvetoča mesta.

Pred vojno vse beži. Ljudje iščejo mirnih krajev. Ves promet obstane, tovarne se ustavijo. Delavci so brez dela, družine stradajo, po mestih se začeni nemi, živili primanjkuje, začne se ulomi, boj med ljudmi za kosček kruha, povsod nered, strah, obup. Kak udarec bi bila taka vojna za sedanjo evropsko civilizacijo, koliko bi uničila, koliko ljudi bi padlo. Sicer je usojeno človeku, da vse zida zato, da potem v svoji nezadovoljnosti podira — toda rane, ki bi jih Evropi zadala splošna vojna bi se desetletja ne zacelile.

Kake pa bi bile izgube na bojišču? Leta 1870 v nemško - francoski vojni je imela samo Nemčija vsega skupaj 1.200.000 ljudi. Od teh je bilo ubitih 1871 častnikov in 26.396 mož; ranjenih je bilo 4184 častnikov in 81.304 mož. Na raznih boleznih je umrlo 100.000 ljudi.

Ako bi sedaj evropske velesile postavile vse svoje čete na bojišče, in to bi se v slučaju vojne gotovo zgodilo, bi izgledalo sledeče:

Nemčija 4.800.000 mož, Avstrija 2.800.000 mož, Italija 2.000.000 mož, Francija 4 milijone

mož, Rusija 3 milijone, skupaj 16.600.000 mož. Angleška sila na suhem ne pride v poštev. Torej 14krat večja armada bi stala na nogah, kakor leta 1871. in izgube bi bile 14krat tolike. Koliko tisoč, da milijon mladih ljudi bi poginilo na bojišču, v bolnicah in na raznih boleznih.

Okrógio 1.000.000 mož bi bilo mrtvih in 1.865.000 ranjenih. Mogoče še več.

Koliko pa bi stala taka vojna. Armada 16 milijonov mož bi rabila na dan 99.000.000 kron. V enem mesecu bi vojna požrla 2988.000.000 to je okroglo tri milijarde — ako bi vojna trajala 4 mesece, bi zahtevala celih 12 milijard brez škode, ki bi jo napravila s svojimi uničevanjem. To je račun, ki bi se ga morala kulturna Evropa ustrašiti.

Ako pa se ohrani mir, se nam pokaže druga slika. Novo pribojevali kraji na Balkanu so prazni. V rokah balkanskih držav so zaprti zapadni kulturi. Razvilo se bo tam bujno mlado življenje. Obrt, trgovina, industrija — vse se bo hitro razvijalo. Potrebnovali bodo strojev in drugih izdelkov. Avstrija kot najbližja sosedica bi vse to dodajala. Nje industrija doma bi cvetela, delavci bi imeli dovolj zaslužka, naša obrt bi se povzdignila. Z ugodno pogodbo bi dobili zopet odprto mejo, meso bi se pocenilo, draginja bi prenehala.

Tako bi rastle blagostanje to in onostran meje. Rastla bi skupna kultura in krepila bi nas in balkanske narode. To sta dve poti, med katerimi si lahko države volijo. Ali sovraštvo ali ljubezen; prvo uničuje, drugo zida. Za katero pot se odločijo?

Mednarodni položaj zelo ugoden.

POSLANIŠKA REUNJA. — AVTONOMIJA ALBANIJE IN TRGOVINSKI PRISTOP SRBIJE NA MORJE.

Pariz, 20. decembra. »Newyork Herald« javlja, da je na londonski poslaniški konferenci italijanska vlada stavila predlog, po katerem ostane luka Sv. Ivan Medua v srbski posesti pod pogojem, da se ne sme utrditi. Po tem pogoju bi srbska luka ne imela direktne zveze s Srbijo, ampak bi bila spojena samo z centralno železnico. Bajle sta Nemčija in Avstrija že odobrili ta predlog in je trdno pričakovati, da bo sprejet.

London, 20. decembra. »Reuer« poroča, da vlada v diplomatskih krogih glede evropskega položaja velik optimizem. Kljub temu, da se varuje o rezultatih poslaniške konference stroga tajnost, vendar je sigurno, da so rezultati jako ugodni.

Milan, 20. decembra. Današnji »Corriere della Sera« zopet trdi, da je prišlo na poslaniški konferenci do popolnega sporazuma, kar je pa tajno, ker morajo sklepe velevlasti še sabificirati. Popolno privolenje Anglije je brez dvoma osigurano že radi tega ker zunanji minister osebno sodeluje na konferenci, istotako je tudi privolenje Francije sigurno, ker Francija ravnotako kakor Anglija nima nobenih direktnih interesov v srbsko-albankem vprašanju. Nemčija se ne bo upirala, ker je javna tajnost, da je svetovala Avstriji, naj dovoli v kak kompro-

mis. Privolenje Italije je že samonasebi sigurno, ker je Italija jako miroljubna. Politika italijanske vlade v evropski krizi je imela dva cilja: Hotela je v svojem interesu preskrbeti Srbiji popolno gospodarsko neodvisnost in trgovinski pristop na morje, na drugi strani pa je zahtevala avtonomijo Albanije.

Berlin, 20. decembra. Tu z veliko napetostjo pričakujejo obelodanjenje komunikela a poslaniški reuniji. Govori se, da je Avstrija pripravljena dati Srbiji kako luko na dalnatiški obali, za to pa se mora Srbija odreči zahtevam po Albaniji.

London, 20. decembra. Poslaniki so ouklonili, da postane Albanija avtonomna s pristavkom, da se Srbiji garantira trgovinski pristop na Jadransko morje. Šest vlad je načeloma že privolilo v ta predlog.

London, 20. decembra. Poslaniška konferenca je imela danes svojo zadnjo sejo pred Božičem.

MIROVNA KONFERENCA.

London, 20. decembra. »Daily Telegraph« poroča, da so nove instrukcije Porte pomirjive in da Porta ne zahteva več, da mora tudi Grška podpisati premirje. Ker imajo turški delegati kakor se zdi, omejeno polnomočje, bi se zamogla radi tega pogajanja jako zavlačevati. Seveda se bo to zavlačevanje takoj prenehalo, ko bodo balkanski delegati stavili en bloc svoje mirovne pogoje in dobili kratek odgovor: da ali ne. Iz tega je razvidno, da bodo dnevi pred ali po Božiču — na praznike se pogajanja ne bodo vršila — odločilni. Dobro poučeni londonski krogi mislijo, da pride za slučaj, ako se stranke takoj ne pogode, v kratkem zopet do vojne. Celu miroljubni Kiamil paša je za nadaljevanje vojne.

London, 20. decembra. Turški delegati so posestili zunanega ministra Greya in mu potožili, da se nahajajo v jako neprijetnem položaju, ker so balkanski delegati v veliki premoči proti njim. Nahajajo se v taki manjšini, da so zaprosili Greya za pomoč. Turški delegati so nadalje izjavili, da so v tem smislu zaprosili za instrukcije in da se, dokler ne dobe od svoje vlade odgovor, ne morejo pogajati.

MIROVNI DELEGATI PRI LORD MAJORJU.

London, 20. decembra. Lord major je priredil mirovnim delegatom kosilo. V svojem govoru je izrazil nado, da bodo delegati častno rešili svojo nalogo in da pride v kratkem do častnega mira.

PESIMIZEM V BELGRADU.

Belgrad, 20. decembra. Tu ne pričakujejo od mirovnih pogajanj nobenih uspehov in so mnenja, da se bo vojna kmalu nadaljevala. Vlada je sklenila odpustiti vse razpoložljive čete na Cataldo, da se tako vsrtari že davno projektiran načrt: osvojitve Carigrada. V tem slučaju bi Srbija dobila večje teritorialne koncesije v Macedoniji Bolgari pa bi obdržali Carigrad.

RAZGOVOR Z DANEVOM.

London, 20. decembra. »Nauchester Guardian« priobčuje razgovor z dr. Danevom ki je izjavil, da se bo vse dobro izteklo, ako Turška sprejme pogoje zaveznikov. Ako se Turčija ne uda, bodo pogajanja prekinjena in se bo vojna nadaljevala. Dr. Danev je naglašal: Mi hočemo Drinopolje in pri tem bomo tudi vstrajali. Glede Albanije bomo delali sporazumno z velevlastmi.

»Ne, ne, nikarite obupati...«
»Stokrat naj vam Bog poplača, zlahtni gospod!«

Ragastan je šel nesumljivo dalje, hodil še nekaj časa po sosednjih ulicah in se vrnil v dvorec z druge strani.

Berač je bil še vedno na svojem mestu, dasi je že padala noč.

»Nič več ni dvoma!« si je mislil Ragastan.

»Veliki profos me daje nadzorovati. Gotovo ima natiem vzrok, da ne mara, da vidim onega mladega moža, ki mu pravijo Manfred... Toia kakšen bi bil ta vzrok? To je tisto, česar ne morem potuhtati!... Za enkrat pa me proklete mika, polomiti rebra tej nesnagi, ki jo je poslal vohunit za mano!«

In res — prosjak je bil Trikot v svoji lastni osebi.

Ta hip se je vrnil Spadakapa.

»Ali si izvolal kaj?« je vprašal Ragastan radovedno.

»Da, gospod; in mislim, da bo tisto, kar sem našel, za vas kakor nalašč...«

»Dobro... Pokažeš nama, kje.«

Ragastan je čakal še pičlo uro, da se je zmračilo docela. Nato je obvestil Beatrice, ki se je brez najmanjšega ugovora takoj pripravila da sledi svojemu soprogu, polna tistega brezmejnega zaupanja vanj, ki je bilo nje odlika od nekdaj.

Kneginja in Zileta sta sedli v kočijo; vohniku je ukazal vitez, naj vozi počasi. Ragastan in Spadakapa sta imela slediti peš. Dvajset korakov za njima je moral iti lakaj, držeč dva konja za uzdo.

Vse to je uredil vitez na dvorišču dvorca. Še preden je dal odpreti vežna vrata.

Nato je zdrdrala kočija na ulico.

Sledila sta ji Ragastan in Spadakapa.

DRINOPOLJE.

Carigrad, 20. decembra. Bolgarski listi pišejo, da pade Drinopolje do 15. januarja, a Turki upajo, da se vzdrži do konca januarja. Na vsak način je razlika jako majhna. V Turčiji se dela na tem, da se vrže sedanja vlada in zamenjati z unijonistično stranko z Nazim pašo na čelu. Turki zahtevajo, da se pogajanja kmalu končajo, ker bi se z zavlačevanjem le pospešil padec Drinopolja. Ako zavezniki ne bodo odnehali, se bo vojna kmalu nadaljevala, ker Turki Drinopolja ne bodo pustili.

BOJI NA OTOKU MITILENE.

Atene, 20. decembra. Turške čete v Clabadi (na otoku Mitilene), so obkoljene. Vsak čas se pričakuje kapitulacija.

Carigrad, 20. decembra. Listi poročajo, da so Grki ostavili Tenedro.

BRZOJAVI MED GRŠKIM IN TURŠKIM BRODOVJEM.

Carigrad, 20. decembra. Za časa pomorske bitke v ponedeljek je poslal turški poveljnik grškemu brodojstvu sledeči brezžični brzjav: »Vaši topovi zgrešujejo cilj. Popravite jih za 20 m nižje.« — S tem brzjavom so se baje maščevali Turki za grški brzjav začetkom vojne: Mi smo zasedli Tenedos in čakamo Vašega povelja.

Slovenska zemlja.

Iz Borovnice.

Zanimiv spor je nastal med borovniškim gasilnim društvom in med Vzajemno zavarovalnico v Ljubljani. Po požaru v Švigličevi tovarni pri Borovnici se je namreč obrnilo gasilno društvo v Borovnici na zavarovalnico za podporo. Zavarovalnica pa je odgovorila sledeče: Rešuje Vaš dopis z dne 29. m. m. Vam javljamo, da nam niste pri požaru g. Švigliča ničesar obvarovali, marveč škodovali, ker niste mogli ne Vi, ne kaka druga požarna bramba — izvzemši one v Podpeči — takoj stopiti v rešilno akcijo. — V sled tega dopisa se je čutilo gasilno društvo v Borovnici razžaljeno, in to po vsej pravici. Zato je odgovorilo s svojim pismom, kakor gre in je zahtevalo zadoščenja. — Vzajemna zavarovalnica pa je znova dokazovala, da borovniško gasilno društvo ni ničesar rešilo, da niso bile čevlji v redni in drugo. Gasilsko društvo je vse te trditve ovrglo kot nesresnične in je pretilo z javnostjo. — Vzajemna« pa je odgovorila, da je pretenje z javnostjo nasilstvo, s katerim hoče društvo izsiliti podporo. Nato je pisalo vrhiško gasilno društvo, ki se je zavzelo za svoje sosedno društvo, »Vzajemni«, da je resnica na strani gasilnega društva in da je gasilno društvo iz Borovnice prvo prispelo k požaru. V pismu se tudi zavrača ton, v kakršnem je »Vzajemna« odgovorila na prvo pismo borovniškega gasilnega društva. Tak ton za zavarovalnico ni primeren in kaže, da »Vzajemna« ne zna nastopati, kakor gre nasproti onim društvom, ki varujejo gospodarje, pa tudi zavarovalnice velike škode. Naravno je, da potrebujejo gas. društva za svoje delo tudi podpore — in kdo jo naj dá, če ne oni, ki imajo od njih največ dobička. Seveda je pri vsem politika — ker borovniško gasilno društvo menda ni klerikalno. Zato je »Vzajemna« svetovala, naj se gas. društvo v Borovnici obrne na deželni odbor — češ da ona tja plačuje podpore za gasilna društva. Seveda

Spadakapa ej bil že pripovedoval kočijažu, po katerih ulicah naj vozi, s pridržkom, da mu ukaže še spotoma kaj drugega, če bi bilo potrebno.

Odhajaje iz dvorca, se je ozrl Ragastan nazaj ter videl, da ždi berač še vedno na svojem mestu.

Sel je do konca ulice.

Tam pa se je zdajci ustavil in se obrnil nazaj.

Berač se je bil splazil za njima! Videč se zalotenega, je hotel skočiti v kot za bližnjo hišo, toda bilo je prepozno!

Ragastan je mignil Spadakapi in stopil naravnost k beraču.

Ta se je stisnil k zidu, kakor da bi se hotel vgrezniti vanj.

»No vrli mož,« ga je vprašal Ragastan, »ali ste mnogo nabrali?«

»Ne bo sile, zlahtni gospod,« je zamrmral možakar.

»Kaj pa vaša roka?...«

»Moja roka!...«

»Da, vaša roka, ki jo držite zapognjeno nazaj, da bi se zdeli brez roke... In vaše oko. Počakajte, snamemo vam obvezo!...«

Istoačasno je zbil Ragastan beraču baret z glave ter mu strgal obvezo z očesa.

»Preklicano malo kraljevski posel opravljate, gospod kralj argotski!« je nadaljeval Ragastan s porogljivim glasom.

Trikot je bil pobral svoj baret, zadušivši krič gneva, ki mu je bil planil na ustnice.

»Ali hočete dober nasvet?« je dejal vitez.

»Jaz pojdem odtod... hodite vi ondod!... In glejte, da se ne znajdete več na moji poti — drugače te pohodim, mrčes ostudni!...«

»Ne razumem gospoda!« je zajecjal Trikot,

LISTEK.

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

»Se nocoj bo gospod vitez lahko legel spat pod drugo streho.«

»Idi torej, Spadakapa, in glej, da opraviš naglo...«

Spadakapa se je odpravil takoj, toda peš. Jezdeca bi bili povsod opazili, pešec pa se je z lahkoto izgubil med množico.

Ragastan se je napotil nato h kneginji Beatrici, ki ga je čakala z lahko umevno nestrpnostjo.

Vitez ji je povedal samo to, da se ni mogel domeniti z velikim profosom ničesar pozitivnega.

Čutil je globoko potrebo, premisliti vse te reči do dobra.

Zlasti sta ga bili presenetili dve.

Prvi razgovor, ki ga je bil prestregel Spadakapa. Vkljub svoji nejasnosti je pričal vendar o komplotu med velikim profosom in Trikotom, kraljem tunskim.

Drugič — trdovratnost, s katero je zatrjeval Trikot, da je dobro poznal Manfredove starše.

In vrhu vsega — zločini, katerih je dolžil Manfreda s tolikšno vnemo.

Ragastan je videl Manfreda samo enkrat, za kratko minuto; a ta minuta mu je zadoščala da je presodil mladega moža.

Ne, človek, ki je zmoežen tako strašnih zločinov, nima tako jasnih, svobodnih oči, niti tako mladega obraza in okritosrčnega usmeva!

Ragastan bi bil stavil glavo, da Manfred ni takšen navaden rokovanjač in plenilec meščanov, kakor ga je naslikal Trikot.

Dasi ni mogel zaključiti ničesar jasnega, vendar je bil Ragastan prepričan, da se snuje proti Manfredu in nemara tudi proti njemu samemu spletki, ki jo je hotel izjaloviti.

V to pa je moral biti svoboden gospodar vsega svojega gibanja in početja.

Od tod njegov sklep, izseliti se iz dvorca; veliki profos se mu je zdel hudo sumljiv, in uverjen je bil, da bo vrhovnemu načelniku pariške policije prva misel, ukreniti pazno nadzorstvo v ulici Kanet.

Do semkaj je bil prišel vitez v svojem razmotrivanju, ko je stopil k oknu, zročemu na cesto.

Takoj mu je padel pogled na berača, in ko je videl njegov obraz, ga je izpreletela čudna slutnja.

Berač je ždel nedaleč od dvorca, v zavetju nekih hišnih vrat. Bil je enorok. A tudi slep je moral biti na enem očesu, ker je imel na levi strani glave črno obvezo, zakrivajočo mu oko.

Ragastan je šel nemudoma dol; stopil je na ulico kakor izprehajalec in stopil tako, da ga je povedla pot mimo berača, ki si je prav nedolžno potegnil baret nizko na oči.

Dospelši do berača, se je vitez ustavil in pobrskal po žepih, kakor da išče denarja.

»Ubogi mož!« je izpregovoril in vrgel srebrni novček v beračovo malho. »Kako pa ste izgubili roko?«

»Na vojni, dobri gospod,« je odgovoril mož z zamolklim glasom.

»In oko ste tudi izgubili?... To je preveč nesreče hkrati.«

»Sreče nisem imel še nikoli...«

— one podpore, kakor je znano, dobe samo klerikalna gasilna društva. To so zanimivi pojavi, ki si jih je treba zapomniti.

DNEVNI PREGLED.

Veselo oznanilo moremo sporočiti našim čitateljem. »Dan« bo po novem letu izhajal na 8 straneh. Izpremenili bomo liko obliko, ki bo bolj primerna in priročna. Oblika bo nekoliko manjša, zato pa bo imel »Dan« osem strani raznovrstne zanimive vsebine. Skrbeli bomo tudi za stalen zabaven kot — tako da bomo svojim naročnikom vsestransko ustregli. Prosimo naše naročnike, da pred novim letom uredijo s svojo naročnino, da ne bo zmešnjav in zamud.

»Dan« pred sodiščem. — V imenu Njegovega Velikanstva cesarja! — C. kr. deželna sodnija v Ljubljani, oddelek VI., je razsodila vsled ugovora »Učiteljske tiskarne« zoper razsodilo te sodnije z dne 25. novembra 1912, oprav. št. Pr. VII 48/12/1, s katerim je bilo razsodeno, da ustanavlja »sebina« v št. 329 v Ljubljani izhajajočega »dnevnika« »Dan« na tretji strani natisnjene stavek brzojavke »Demonstracije na Dunaju«, ki začenja s »Ti nedolžni« in se konča z »srbske dijake«, objektivno dejanski stan pregreška po § 305 k. z., ter je prepovedano dalje razširjati to tiskovino po danes opravljeni javni seji nastopno: Ugovor se v celnem obsegu zavrača in se razsodilo z dne 25. novembra 1912, oprav. št. Pr. VII 48/12/1 potrjuje. — Razlogi: Inkriminirana brzojavka ne opisuje golih dejstev, kojih kaznivost je bila potem ugotovljena po pristojnem sodišču, marveč jih skuša v zaseženem delu opravičevati s tem, da jih označuje kot povsem nedolžne, s tem podan je pa objektivno dejanski stan pregreška zoper javni mir in red po § 305 k. z., vsled česar je izpodbijano, zasego potrjuje razsodilo opravičeno. Ugovor bilo je torej zavrniti.

Odgovor dr. Susteršću prinaša praška »Union« zaradi pisanja »Slovenca« o Rusiji. »Slovenec« je namreč pisal, naj Rusija ne prikriva svojih namenov in naj razkrije svoj obraz. Članek dokazuje, da je vsak lahko videl rusko politiko, kdor je hotel. Izjave Rusije so bile jasne. Izzivanja od njene strani ni bilo. Pisanje »Slovenca« se je po mnenju člankarja opiralo na »Reichspost«, ki je bila vzorna v svojih lažeh.

Dunajski škandal. Na Dunaju imajo škandal prve vrste. Sicer smo zadnja leta — odkar se je začela razkrivati gnoloba v krščansko socialnih vrstah — imeli priliko slišati marsikaj zanimivega — toda slučaj Neumayer je dosegel svoj vrhunec. Sicer se skuša stvar poizkusiti in jo pojasniti — toda — fotografije in pisma govore drugače. Dunajski župan je namreč vključil svoji starosti ljubil mlada dekleta — in jih je rad gledal v njih naravni krasoti. Ker se mu je cele noči sanjalo o samih visokih redovih — je tudi svoje ljubice odlikoval z redovi in sicer na zelo koščljivih mestih. Da bi si ohranil spomin na te lepe čase, se je dal nag fotografirati sredi svojih nagih ljubic — in sploh si je dovolil mož sladkosti, ki so prepovedane na navadni človeški morali — kaj šele po krščansko-socialnih načelih. In ta Neumayer je letos svečano sprejel papeževga nuncija, slavnostno je stopal v evharistični procesiji in kazal sveto svojo krščansko-socialno pobožnost. Listi so pisali: Cel Dunaj s svojim županom na čelu je pokazal, kako je vera ostala vključ prazdevanju nasprotnikov globoko v srcu prestolnega mesta. — Taka vera je seveda — po ceni. V srcu nečisto misel — na obrazu krinko pobožnosti — v levi svečo — v desni denar — popoldne procesija — zvečer orgije — je morala takih ljudi, ki iz vere delajo politiko. To so klerikalci današnjega sveta. Dunaj je bil zadnja leta znan kot klerikalno mesto, saj se je ta klerikalizem na najvišjih mestih podpiralo — oni pa, ki so vedeli kako je, so čakali konca. Sedaj je prišel. Dunajski škandal je danes svetovna senzacija — za nas, ki smo v državi klerikalizma, je to navaden dogodek.

Nemški bojen glas. Graški »Tagblatt« je prinesel pesem znanega Kernstocka, ki se je recitirala na nekem večeru v korist obmejnih vojakov. Kernstock kliče iz groba Körnerja znanega nemškega pesnika, ki je padel v boju za svobodo leta 1813, pri Lipskem. Körner, ki je spisal tudi dramo »Zrinjski« in je znal ceniti boj za svobodo, ki ga tudi opeva v svojih pesmih — ta Körner pač ni mislil, da ga bo kdaj klical iz groba Kernstock s tako ponižujočo pesmijo, kakor se je to zgodilo v nemškem Gradcu. Kernstock kliče Körnerja, naj pride na Dunaj, da bo zbral junake na boj. Ta boj ne velja volkovom, niti črnim lovcom, niti zmalu — ampak: obcestnim razbojnikom, roparski bandi, zavratnim hinavskim mačkam. (Weglagernde Raubgesellen sind's bloss, heimtückische lüsterne Katzen!) S takimi priimki blati Kernstock na javnem večeru junake, ki so zmagali pri Komanovu, Prizrenu in Bitolju. Take psovke proti srbskim junakom smejo v svet celo sedaj, ko se je na obeh straneh zahtevalo, da časopisje preneha s ščuvanjem! Tako visoko se je pospela nemška kultura 100 let po osvobodilnem boju. Ubogi Körner. Takih častilcev bi se pač sramoval, ki blati spomin junakov, ki so padli za svobodo in se bore za domovino.

Prevajalci. Slovenski prevajalci se nič ne ozirajo drug na drugega, zato pa prevajajo iste stvari po večkrat. Opetovano so uredniki že priporočali, naj bi se osnovala neka organizacija prevajalcev iz tujih jezikov, da se prepreči nepotrebnemu, zamudno in nikomur koristno delo. Prevajajo naj bi se vedno le iz originala in sicer v lepi pravilni slovenščini. Zeleti bi bilo, da nam izda Slovenska Matica popoln pregled vseh prevodov iz tujih jezikov, da vidimo, kaj že imamo in česa še ne. Prevodi dobrih tujih literarnih del naj bi se vselej izdajali tudi v knjigah. V tem oziru bi mogli naši dnevniški našo literaturo zelo obogatiti. Škoda je, koliko dobrih del leži nepristopno pokopanih po dnevnikih, ki jih čitatelji seveda ne shranjajo.

Zdaj je začel celjski »Narodni List« priobčevati še tretji prevod E. Zolove krasne povesti »Vode naraščajo«, dasi je izšla ta povest že pred leti v podlistku »Slovenskega Naroda« in baš letos iznova v »Dnevnu«. Knjige s to povestjo pa le še nimamo, dasi bi jo ljudstvo vedno prav rado čitalo. Tako se trati čas, prostor in denar. Dobri prevodi najboljših svetovnih literarnih del so ponos in korist vsakega naroda. A niti naša Matica nima na razpolago vzornih prevodov res izbornih književnih umotvorov, nego živi le od slučajja ali od nujnih naročil. Literaturo naših prevodov bo treba torej organizirati. Skrajni čas je že. Danes es prevaja vse križem, brez izbire in pa večinoma v strašnem jeziku.

Marija Ryšava, najstarejša češka igralka, je umrla te dni v Pragi. Bilo ji je 81 let. Bila je dolgo časa član takozvanih potujočih gledališč in je igrala v raznih družbah po raznih krajih. V svoji mladosti je hodila s Tylom. Preživela je vso Tylovo družbo in je bila edina, ki se je še spominjala onih težkih dob iz začetka češkega gledališča. Zadnja leta je bila član »Narodnega divadla« v Pragi. Pred 14. dnevi je zadnjico igrala v »Revizorju«. Pisala je svoje spomine, ki sedaj izidejo pri Ottu. Pred par dnevi je napisala pismo, v katerem je naznanila svojo smrt, natančno določila svoj mrtvaški list in prosila, naj se ji ne da vencev — ampak naj se oni denar rajši daruje za »Enoto čeških igralcev«. Tako je umrla ta skromna in velika češka umetnica.

Zaključek prispevkov prinašajo te dni listi za balkanski »Rdeči križ«. Ljubljana izkazuje nad 44.000 K. Trst je dal okrog 49.000 K. K temu pristojno darove posameznih krajev in mest, zbirke naših Amerikancev in dobilo lepo vsoto okoli 100.000 K. Slovenski narod je lahko ponosen na ta svoj lepi dar, ki ga je položil na bratovski oltar človekoljubja. Ta vsota je dokaz, da v nas živi še idealno navdušenje za trepečega brata. Dobro bi bilo, da bi se zbrali podatki, da bi imeli popoln pregled.

Gledališko društvo na Jesenicah. V nedeljo 15. t. m. se je z dobrim uspehom igrala Spicarijeva izvirna slika iz življenja »Ljubo doma«. Da se nudi prilika tudi vnanjim obiskovalcem udeležiti se predstave, zato se v nedeljo 29. t. m. ob 3. uri popoldne ta izvirna slika iz življenja ponovi.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal gospod Ant. Mladič, c. kr. okr. sodnik v Šmarji pri Jelšah, 10 K namesto venca na grob umrlega župana g. Gregorju Piklu iz Postojne. — G. dr. Jos. Lavrenčič, odvetniški kandidat v Ljubljani, je izročil namesto običajne fantovščine za obrambni kamen »Izobraževalnega kluba v Ljubljani« 100 K. — VI. b licej z razrednikom g. Jos. Beretom je izročil družbi namesto venca umrli materi sošolke pl. Kleinmayer 7 K. Hvala! — Novoletni dar v obliki 20 K je poslal C. M. družbi g. prof. Ant. Bartel. Priporočamo, da dobi blagi dobrotnik mnogo posnemalec. Posebno tudi želimo, da odkup od novoletnih voščil vrže naši družbi precejšen del tega, česar ni bila deležna vsled težkih razmer zadnja dva meseca. Ponovno opozarjamo na družbine razglednice. Minul bo božič, nastopilo bo novo leto, družbine razglednice pa naj čakajo drugega božiča in drugega novega leta. Lani so se čuli ostri pozivi na družbo, naj si nabavi razglednice. To se je zgodilo, zato so pa sedaj na vrsti odjemalci! Kdor hoče, da pride kak prispevek v izkaz družbe sv. Cirila in Metoda za leto 1912, naj poskrbi, da ga družba do 31. decembra 1912 tudi v resnici prejme. Kar se bo poslalo januarja 1913, bo izkazano kot prejemek leta 1913.

Premetena tatca. Te dni je prišlo orožništvo nevarno in premeteno žepno tatco Matildo Preloniz iz Gabrij. Pri nji so dobili večjo svoto denarja, ki ga je nakradla. Prelonizova ima še več drugih tatvin na vesti. Izročili so jo okrajnemu sodišču v Celju.

Demon alkohol. Predvčerajšnjem zvečer je vozil hlapec Marko Kroat ves pijan po neki graški ulici. Naenkrat je padel z voza in je prišel med konja in prva kolesa voza, ki so mu šla čez glavo in mu jo razdrobila. Hlapec je bil na mestu mrtve.

V pijanosti se težko poškodoval. 14. t. m. je popival tovarniški delavec Ivan Mirnik v več gostilnah v Gaberju. Ko je šel zvečer popolnoma pijan proti Celju, je večkrat padel na tla in se je pri padcu zadel z glavo ob ograjo nekega vrta. Pri tem se je tako težko poškodoval, da je obležal na tleh nezavesten in da so ga morali takoj prepeljati v bolnišnico.

Cerkveni ropar iz navade. Na Reki so aretirali nekega Ivana Ružiča, ki je že petnajstkrat vlomil v razne cerkve v reški okolici in pokradel razne vrednostne stvari, kakor tudi denar iz puštic. Ružič je vsa svoja nepoštena dejanja priznal.

Smrtel padec z železničnega mostu. Delavec Martin Sudan je padel predvčerajšnjem z nekega železničnega mostu na Reki in je bil na mestu mrtve.

Krvav dogodek v petrograjskih kasarnah. V kasarnah brigade topničarstva je izbruhnil te dni požar, katerega pa so kmalu pogasili. Neki podčastnik je bil na sumu, da je on zažgal in zato so ga hoteli aretirati. Ta pa je sprožil več strelcev iz samokresa na ljudi, ki so ga hoteli prijeti in je smrtno zadel štabnega kapitana. Nekega vojaškega pisarja je težko ranil. Nato je podčastnik obrnil samokres v samomorilnem namenu proti sebi in ga je sprožil. Ker se je le lahko ranil, so ga prišli.

Za doto — eno stran inseratov. Nedavno umrli ruski založnik Suvorin, lastnik in izdajatelj »Novoje Vremja«, je daroval svoji hčerki na dan njene poroke eno stran inseratov svojega časopisa, ki nese mladi gospej en tisoč dvesto rubljev tedenskih dohodkov.

Bigamija vsled — sočutja. Neki mož, ki ni mogel zaspati, ker mu je vest očitala bigamijo, se je te dni sam javil sodišču v angleškem mestu Lewesu in je bil obsojen na šest mesecev prisilnega dela. Alfred Attewe, izvošček po poklicu, se je oženil v Fernhurstu z dekle, ki je

pričakovala novorojenčka in katero je zapustil njen ljubimec. Hotela se je posloviti od tega sveta. Ko je Attewe zvedel o tem, se je oženil z njo, da bi ji ohranil življenje. Oženil se je z njo v kljub temu, da je bil že oženjen. Samo s sočutjem do reve je napravil ta korak. Drugi dan po poroki se je vrnil k svoji prvi ženi v Lewes. Njegovo prenapeto dejanje pa ga je tako pekló, da se je par dni nato sam javil sodišču. Kako se je tam z njim zgodilo smo že zgoraj povedali.

Kratka disputacija premetenega kmeta. Kralja Ludovika XIV. se je nekoč polastila mrzlíca, ki ni hotela na noben način prenehati, ampak je postala danzadnem hujša in ga je čimdalje bolj mčila. Nekoč so bili mrzlični napadi tako kruti, da so bili poklicani h kralju vsi prednji zdravniki medicinske fakultete na pomoč. Vendar zastoli. Bolezen ni in ni hotela odnehati. Tu se je prijavil na dvoru priprosti kmet in se je ponudil, da bo kralja ozdravil. Gospodje doktorji niso niti hoteli kmeta pustiti pred kralja, toda ta, ko je zaslišal o kmečkem zdravniku, je ukazal, naj ga pripeljejo k njemu. Priprosto, toda dostojno obnašanje kmetovo in njegovo skromno samozaupanje sta se kralju tako prišla, da je dovolil, da ga kmet zdravi. Gospodje doktorji so morali oditi in na njih mesto je prišel pošten kmet, katerega naročila je kralj zvesto izpolnjeval. In glej, čez nekaj dni je bil kralj popolnoma ozdravljen in njegov »zdravnik« je bil bogato obdarovan. Osramoščeni učenjaki so prenesli vse to zelo težko in bili bi radi kmeta zatožili zaradi »padarstva«. Vendar to ni šlo, ker je bil ta pod kraljevo zaščito. Sklenili so torej, da se bodo na drug način maščevali — vsaj s posmehom. Oznanili so kmetu, da so sklenili imenovati ga za častnega doktorja pariške univerze. Conturiérju — tako se je imenoval kmečki zdravnik — ni bilo dosti za tako slavo, toda izprevidel je, da ne sme takega odlikovanja odreči učenim gospodom, da jih ne razžali. Prišel je torej ob določenem času na univerzo, da bi tam sprejel diplomu doktorja. To je bila past, v katero so ga hoteli gospodje doktorji vloviti, da bi ga izpostavili javnemu zasmejanju. Dekan fakultete je med splošnim smehom svojih tovarišev kmetu slavno naznanil, kako odlikovanje se mu je prisodilo, prej pa mora nanovo imenovani doktor po starem običaju napraviti disputacijo o predmetu svoje stroke. On, kmet-doktor, naj ima torej disputacijo o karakterju bolezni, katero je sam ozdravil. Bistroumni kmet pa je bral z dekanovega obraza, za kaj pravzaprav tu gre, toda ni se ustrašil. Priklonil se je resno in je rekel: »Učeni in slavni gospodje! Imeti hočete kratko disputacijo? Imejte jo. Ker pa se mi mudi domov, da ne zaostane moje delo, bo ta disputacija zelo kratka: Mrzlíca je zelo nevarna bolezen, katere jaz ne znam pojasniti, pač pa ozdraviti, dočim jo vi znate pojasniti, pa ne ozdraviti.« Priklonil se je še enkrat in je odšel. Poslušalci, katerih so gospodje veliko število povabili, da bi bilo kmetovo blamiranje večje, so se sedaj namesto kmetu, smejali gospodom doktorjem.

Fenomenalen proces. V Londonu se je končal pred štirimi dnevi velikanski proces, ki ga je imela londonska telefonska družba proti generalnemu »postmastru«. Proces se je začel po tem, ko so bile telefonske zveze družbe podržavljene. Pri tej priložnosti se navaja, koliko besed in papirja se je uporabilo pri tem velikanskem procesu, ki je trajal več kot eno leto, in koliko denarja je stal. Družba je zahtevala od države skrajna 525 milijonov kron, danes, po dolgem procesu bi se zadovoljila z 200 milijoni. Ta proces je zahteval ogromno množino listin in dokumentov. Predvčerajšnjem so odpravili iz justične palače 1500 kg pisov, ki so bili zloženi v dveh dvoranah palače. To so bili samo akti procesa. Stenografski zapisniki procesa so zavzeli 3000 strani kvart-formata. Stenogram in tiskarnam se je plačalo 75.000 frankov. Družba je podala pri obravnavi svoj inventar v ceni 6.250.000 frankov. Urejevanja tega inventarja se je udeležilo 800 delavcev in to celih osemnajst mesecev. Izdatki tega procesa so se cenili na 2.662.500 frankov. Glavni advokat je dobil honorar naprej in sicer 37.000 frankov, potem pa je dobival 2500 frankov na dan, kadar je govoril. Res je seveda, da je ta advokat govoril celih dvanaest dni, njegov zagovorniški govor reprezentira pol milijona besed. Kako ogromno vsoto bi moral ta advokat dobiti ako bi molčal, če vzamemo, da je govorica srebro in molk zlato? Pričam procesa je bilo stavljeno 25.000 vprašanj. Preiskava je za sedaj končana, razsodba se bo prebrala šele v prvi polovici januarja 1913. Ta proces bo stal okroglo devet milijonov frankov, seveda če ne bo vzklíca.

Nevarni poklici. Nedavno ni mogel neki gotovski operater Pathéjeve firme na bolgarsko-turškem bojišču niti dokončati fotografijo, ker je bil sam v bitki ranjen. Te dni se je obravnaval pred enim izmed pariških sodišč zanimiv slučaj nekega kinematografskega operaterja, ki je žalestno končal svoje življenje vsled poklica. Na francoska kinematografska družba je poslala svojega operaterja Pavla Fierja v srednjo Afriko, da bi tam dobil več lovskih slik za kinematograf. Ko je operater prišel tja, se je pridružil nemški družbi, ki je pod poveljstvom poročnika Graetza potovala po Afriki. Nekega dne je ta družba napravila lov na bivate. Poročnik Graetz je ravno sprožil strel na žival, toda ranil jo je le lahko. Bivol, ki je vsled rane zdijval, je zdijal proti poročniku. Operater Pavel Fiere, ki je ravno delal fotografijo za svoj kinematograf, je hitel poročniku na pomoč in je sprožil na bivate en strel. Toda žival je bila tudi topot lahko ranjena, vrgla se na Fierja, zabodla ga na rog, vrgla ga v zrak in ga nato z nogami potepala. Nesrečnik je bil na mestu mrtve. Vdova po umorjenem je tožila nato kinematografsko družbo za povrnitev škode. Ker pa je njen mož umrl pri opravljanju svoje službe, je bila to nesreča podjetja samega. In sodišče je obsodilo kinematografsko družbo, da je morala plačevati vdovi letnih 620 frankov.

do njene smrti, trem ostalim otrokom-sirotam pa je odmerilo letni prispevek 1080 frankov, dokler ne postanejo polnoletni. — Drugo pot je zopet napadel v Ameriki enega kinematografskega operaterja rujav medved. Operater se je branil obupno z nožem in je klical svojega tovariša na pomoč, ki je bil oborožen z dobro puško. Toda ta se je brigal samo za svoj aparat in je nesrečnega prepustil njegovi usodi. Temu se je slednjič vendar posrečilo, da je medveda premagal, toda pri tem je bil nevarno ranjen. Šele, ko se je zgrudil brez moči na tla, je šele pustil drugi operater svoj aparat in je priskočil svojemu tovarišu na pomoč. Razume se, da so izurjeni kinematografski operaterji tudi sijajno plačani.

Slika živečega slikarja prodana za 435.000 frankov. Slika starega francoskega slikarja Degasa »Danseuses a la barre« je bila pred nekaj dnevi prodana za 435.000 frankov. To je največja svota, ki je bila kdaj plačana za življenjskega umetnikovega; navadno dosegajo velikanse cene samo slike umrlih slikarjev. Žalibog da ni dobil od te svote ubogi, stari slikar, ki živi revno življenje v petem nadstropju, ničesar. Reče je star že čez osemdeset let in je skoro slep, tako da ne more ničesar slikati. Ze omenjeno sliko je prodal nekoč za 500 frankov. In sedaj je bila ona slika prodana za fantastično svoto 435.000 frankov! V poslednjem času se je nenavadno razvil posredovanje pri kupovanju slik. Dobiček s tega pa imajo samo posredovalci. Slikarji ne dobijo skoro ničesar! V Parizu je cela vrsta podobnih hijen, ki se rede od genialnosti in talentov nepoznanih slikarjev. Ubogi slikar ki nima takorekoč kaj jesti, rad proda za par forintov svoje delo. Prekupovalec pa dobi večkrat za svojo umazano obrt velike svote denarja. Neki trgovec s slikami je kupil od slavnega slikarja Lisleyja, enega izmed najboljših modernih slikarjev, celo vrsto slik; spravil jih je in je šele po dolgih letih slike za drag denar prodal. Uboge slikarje stiskajo prekupčevalci kakor citrone. »To se ne prodaj! Prosim vas, kaj naj s tem delamo?« govorijo. Večkrat kupijo slike kakega slikarja in čakajo, da ta umre ali pa se postara. Zanimivo je na primer, da je slavni Corregio prodal svojo nesmrtno sliko »Kristus na Olski gorici« prekupčevalcu za tri dukate. Slavni francoski slikar Millet je prodal svoje znano delo »Angelus« za par sto frankov, pred kratkim pa je bila ta slika prodana za — milijon. Satirik Forani je imenitno naslikal to prekupčevalsko lumparijo. V izloži bogatega trgovca je izpostavljena prekrasna slika. Pred izložbo zunaj stojita dva razcapančka, deček in punčka, vsa premrzla v raztrgani obleki. Gledata sliko in si pravita: »Glej, to je naslikal naš oče!«

Ljubljana.

— **Konferenca na cesti.** Včeraj zjutraj, ko so šle gospodinje in služkinje na trg, moški pa po svojih službenih poslih, sta se na Mestnem trgu sešla šolski nadzornik Maier s klerikalno-nemškotarskim obrazom, pa nadučeli in poslanec Jaklič, ter sta na pol glasno šepetala o šoli, pa še več o — Janku Jegliču. »Ta-le dva imata pa neko skup«, — so rekli ljudje, ki so jih opazovali. Možakarja sta imela »konferenco«, — smešno konferenco, dva prava — wichtigmacherja! — Hm, menda je Maier Jakliča instruiral, da k njegovemu nazornemu nauku ne spada — poneverba denarja za šolske dotacije kakor jo je prakticirati začel J. Jeglič, šolski »vodja« s Cojzovega Grabna!...

— **Kam pa danes?** Smer proti Dolenjski cesti: pri Josipu Jebračnu: sveže krvave, je-trne in mesene klobase, pristen cviček iz Gadove peči in star bizelje. Primeren izprehod za vsakogar. — Smer proti **Posavju:** Ruski car: Izborne klobase, pivo in vino. Mrzla jedila. — Smer proti **Rožniku:** Hotel Tivoli: koncert, vino, pivo, klobase. (Tu prinašamo seznam onih gostiln, ki nam sporoče za nedeljo svoj program!)

Dobrodela prireditve. Že dolgo let sem prirejal »Dobrodela« društvo tiskarjev na Kranjskem« v korist vdovam po umrlih tiskarjih in v veselje vseh navzočih malčkov božičnice. V ta človekoljubni namen se vrši tudi danes ob štirih popoldne v sokolski telovadnici tukajšnjega »Narodnega doma« božičnica, katero naj bi ne zabil posetiti noben prijatelj tiskarjev. Vstopnina k božičnici, 50 vin., je za obširen in zanimiv program tako nizka, da vsak posestnik lahko z gotovostjo upa, da pride na svoj račun.

— **Božičnica na I. mestnem slovenskem otroškem vrtcu** vršila se je 19. t. m. v šolskih prostorih na Zaloški cesti. Obdarovanih je bilo 80 otrok z obleko, čevlji, igračkami in pecivom. V ta namen daruje vsako leto mestna občina po 400 K za vsak vrtce.

— **Pri božičnici II. mestnega slovenskega otroškega vrtca,** ki se je vršila 19. t. m. v šolskih prostorih, Cerkvena ulica 21, je bilo obdarovanih 60 otrok. Iz božične dotacije 400 K, katero vsako leto daruje mestna občina ljubljanska, se je nabavilo otrokom obuvale, obleke, igrače pecivo in slaščice. Za ta velikodušen dar izreka vodstvo v imenu staršev obdarovanih otrok najtoplejšo zahvalo preblogo rodnemu g. županu dr. Ivanu Tavčarju in slav. občinskemu svetu. Razdelitvi daril sta prisostvovala c. kr. okrajni šolski nadzornik g. Ant. Maier in zač. voditelj šentjakobske šole gđc. Zemmel.

— **V glavni strugi Ljubljanice** je nastal zadnje dni pri nekaterih delih odmor. Tudi se opaža pomanjkanje delavcev.

— **Ženski telovadni krožek Sokola I. naznanja** svojim s. članicam, da je danes nena-doma preminula sestra **Anica Remičeva.** Umrla se je od prvega pričetka živahnega udeleževanja v naši ženski sokolski organizaciji in bila vselej udana prijateljica svojim tovarišicam. Odbor vladno vabi vse članice, da se udeležijo pogreba, ki bo v nedeljo ob 3. uri popoldne iz deželne bolnice. Zbiramo se ob tri četrti na 3 pred bolnico.

— **Danes koncert v hotelu »Tivoli«.** Začetek ob 3 popoldne, konec ob 9. zvečer. Češka

Novo došla damska tamburaška kapela „GORA“ koncertuje od danes naprej vsaki dan

v kavarni „Central“

od 9 ure naprej. — Vstopnina prosta.

Kavarna je celo noč odprta.

Za mnogobrojni obisk vljudno prosi

Stefan Miholič.

kuhinja, dobro pivo in vino — kava in čokolada — mizna jedila — izborna postrežba — dobra zabava. Kranjske krvave, riževe in mesene klobase.

— Društvo slovenskih trgovskih ponikov v Ljubljani vabi vse člane in vse cenjene tovariše na IV. redni občni zbor, kateri se vrši v četrtek 26. decembra ob 9. uri dopoldne v salonu hotela „Ilirija“. Seja kuratorija se vrši dne 23. decembra ob polu 9. zvečer v društveni sobi hotela „Ilirija“.

— Loterijske številke: Dunaj: 70, 61, 74, 86, 18. — Gradec: 43, 46, 24, 33, 82.

— V kavarni Central nastopi danes damska kapela „Gora“. (Glej inserat.)

tena. Kraljevski komisar bo v kratkem moral napraviti mesto ustavnemu banu. Bajce odstopi. Čuvaj že v najkrajšem času. Odsel bo na dopust, s katerega se ne bo več vrnil.

POSLANIŠKA KONFERENCA.

London, 21. decembra. Poslaniška konferenca je odgodena čez Božič. Dosedanje seje imajo pokazati velikanske uspehe. Mednarodna situacija se je tako zelo zboljšala, da je skoro izključeno, da pride do evropske vojne. Na konferenci je prišlo v principu v vseh glavnih vprašanjih do popolnega sporazuma med velelastmi. Dvoje je gotovo: Albanija dobi svojo avtonomijo, Srbija pa trgovinski pristanišče kot politično last, ki pa ne bo v direktni zvezi z kraljevino. Meje Albanije še niso določene, ker se mora za to najprej sestaviti načrt. Tudi načrt, kaka naj bo avtonomija Albanije, še ni določen. Sedaj je le še vprašanje, če se bo balkanska zveza zadovoljila s tako rešitvijo albanskega vprašanja in vprašanja srbskega pristanišča. Glede Egejskih otokov je poslaniška konferenca sklenila, da jih nihče ne sme uporabljati za mornariško blago.

SITUACIJA NA TURŠKEM.

Milan, 21. decembra. „Corriere della Sera“ porača iz Milana, da bo Nazim-paša došel v kratkem v Carigrad, da od sultana zahteva, da Kiamil-paša odstavi. Nazim-paša je nejevoljen, ker vlada pogajanja v Londonu zavlačuje, namesto da bi svoje zahteve jasno predložila. Zavlačevanje more imeti le to posledico, da se bo Odrin vsled lakote predal. Nazim-paša hoče sam prevzeti vlado in skleniti mir kmalu ali pa kmalu zopet začeti vojsko.

Belgrad, 21. decembra. Tu se zatrjuje, da so srbske čete pripravljene, da odrinejo proti Cataldži.

RUSKA DUMA. DEBATA O EKSPOZEJU MINISTRskega PREDSEDNIKA.

Petrograd, 21. decembra. Debate o ekspoziciji ministrskega predsednika Kokovceva se je udeležilo več govornikov, ki so skoro vsi naglašali, da je bil govor Kokovceva premalo energičen. Poslanec Petruškevič, član skrajne desnice, je naglašal, da je njegova stranka z ekspozicijem ministrskega predsednika malo zadovoljna. Stranka noče miru za vsako ceno. Petruškevič napada Avstrijo. Grof Bobrinski naglašal, da mora Rusija vztrajati na stališču „Balkan Balkancem“ ter dostavlja: „Zelimo miru, ne damo pa žaliti časti in svetin ruskega naroda. Balkanski brati morajo zeti sadove svojih zmag. Po novem St. Štefanu ne more slediti novi berlinski kongres. Glede srbskega pristaniškega vprašanja ne gre za trgovinsko pristanišče samo, marveč je treba, da je srbsko pristanišče trdna skala na poti nemškega: „Drang nach Osten“. Progresist Jefremov naglašal, da zaradi pristanišča ne sme priti do evropske vojne. Da se doseže trajen mir, je treba, da se izpolnijo upravičene želje balkanskih narodov. Trajni mir na Balkanu je predpogoj evropskega miru.

RUSKO VOJNO BRODOVJE.

Petrograd, 21. decembra. Včeraj so začeli graditi štiri velike ruske oklopne križarke. Vsaka izmed novih vojnih ladij ima 32.500 ton prostornine in stroje po 66.000 konjskih sil. Vsaka križarka bo stala okrog 40 milijonov rubljev. Gotove bodo koncem prihodnjega leta, v službo pa stopijo leta 1916.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.

Last in tisk „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani.

Mali oglasi.

KORESPONDENCA.

Poštenu dekle s primerno vsoto, razumno v gospodinjstvu, se želi seznaniti z uradnikom 25—35 let starim. Resne ponudbe pod „Vida“ poštno ležeče Giosue Carduci, Gorica.

Sirite, kupujte in naročajte „Dan“! Prijavljajte nove naročnike!

Ivan Ravnihar

urur in trgovec z zlatino in srebrnino
Ljubljana, Sv. Petra cesta 44

Za vsako pri meni kupljeno kakor tudi popravljeno uro jamčim 1 leto
Lastna delavnica za popravila in vsakršna v mojo stroko spadajoča nova dela.

Najfinjši
ŠPIRIT

iz žita oddaja na debelo od 60 litrov naprej po nizki tovarniški ceni veletrgancem 250

M. ROSNER Co.

v Ljubljani, poleg pivovarne „UNION“.

Štampilje
vseh vrst za urade, družva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčukovih štampilj.
Ljubljana, Stari trg št. 20.
Ceniki franko.

Pozor! Pozor!
Kdor hoče imeti lepo
električno razsvetljavo,
naj se oglasi pri trg. zastopniku
Francu Železniku,
v Ljubljani, Sodna ulica št. 6, I. nadst.
Največja in najcenejša zaloga električnih
„Ergo Wolfram“ žarnic.

A. Kje pa pustite prusiti svoje nože in škarje?
B. Pri gosp. Ivanu Kraigherju. On je fin umetni brusar.
Tudi se dobi pri njem vsakovrstno zelo dobro blago.
Obiščite ga, stanuje v Ljubljani, Židovska ulica št. 3.

! Pozor trgovci!
Od danes naprej se prodaja galanterijsko blago in pletenine iz konkurzne mase Ludovika Dolenca, v Prešernovi ulici
pod tovarniško ceno.

Največjo izbiro razglednic za praznike
od 2 vinarja naprej priporoča
Marija Tičar
Ljubljana, Sv. Petra c.
nasproti „Zlate kaplje“.

Odda se:
Za februarjev termin 1913:
lep, velik lokal
pripraven za trgovino, odvetniško pisarno itd. v dobri legi mesta.
Za februarjev termin 1913:
lokal za trgovino
v najlepši in tudi najprometnejši legi mesta
Za takoj: Užitnine prost
lokal za skladišče
pripraven tudi za delavnico itd., eventualno z vporabo levega dvorišča.

Različne lokalitete
(šupe) z velikim okolo ležecim prostorom, pripravno za stavbenike ali sploh za obrtnike, ki rabijo velika skladišča tudi na prostem.
Natančnejše se poizve:
v pisarni št. 12 v hotelu pri „Maliču“ nasproti glavne pošte.

Najcenejši nakup božičnih in novorojenčkovih daril.
Juvelir, zlatnina, srebrnina in razne ure. Vsakovrstna nova dela in popravila izvršujem v lastni delavnici. Blago samo prve vrste. Najnižje cene.
LUD. ČERNE
juvelir, trgovec z urami ter zaprisožen sodni cenilec
Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.
Ceniki zastoj.

Posebna specialiteta likerja
Posebna specialiteta likerja
Postavno varovano
Zdravnik žalodca
(Liker Medicinal)
Zdravilna rastlina
Lovro Šabenič, Šiška pri Ljubljani

Ceno posteljno perje!
Najboljši češki nakupni vir!
1 kg sivoga, dobrega, puljenega 2 K; boljsega 2-40 K; prima polbelega 2-80K, belega 4 K; belega puha 5-10 K; velfinega snežnobelega, puljenega, 6-40 K, 8 K; puha sivoga 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinjši prsul puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko.
Zgotovljene postelje iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dolgi, 60 cm šir., polnjena z novim sivim, prav stano-vitnim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K zglavnice 3 K, 3-50 K, 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir. 18 K, 14-70 K, 17-80 K, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4-50 K 5-20 K, 5-70 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm šir. 12-80 K, 14-80 K. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajočo se vrne denar. — Natančni cenovniki gratis in franko.
S. Benisch, Dešenice št. 790, Češko.

Kdor svoj želodec ljubi, ne pije drugega, kakor
želodčni liker
FLORIAN
Najboljši želodčni liker!
Sladki in grenki.
Prisni „FLORIAN“ ne slabi in ne omami, ampak daje moč in veselje do dela!
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.
Postavno varovano.

Pismo, ki ga je prejel Lipe Figi.

Velečenjeni gospod Lipe Figi!

Kakor se vidi, ste nepoboljšljivi, kar sem vam zaupno povedal, ste vse napisali v „Dnevnu“. Jaz sem smatral pogovor za intimen, zato sem govoril več nego je bilo treba. Vi pa ste spravili vse to v javnost. Sicer to ni proti tiskovnemu zakonu, ampak s tem si pri nas ne boste dobili zaupanja.

V onem spisu sami priznavate, kako neizpremenljiva je vaša natura, kajti komaj ste zapustili mojo hišo, kjer ste prejeli blagohotne nauke — že ste bežali proti — Savi. Pišete sicer, da sami niste vedeli, kam vas nosi pot — toda s tem še bolj dokazujete sunnjo, kam vas vlečejo vse misli in želje. Sava namreč teče proti Belgradu in tako ste menda hoteli njenim valovom izročiti vse, kar sem vam povedal; to je zelo nevaren dokaz, gospod Figi Lipe in vas pred takim počenjanjem odločno svarim — mi imamo namreč paragrafe. Ker so vam bili savski valovi vendar premrzli — ste se želi k „Ruskemu carju“. Vidite nov dokaz, kam vas žene srce. Zakaj niste šli k Alešu, ki je Savi mnogo bliže. Jaz vem, da ste šli tja nalašč in ste s tem pokazali svoje protidržavno nagnjenje. Ona gostilna sicer spominja na one čase, ko sta bila Avstrija in Rusija največji prijatelji in zaščitnici evropskega miru. Zdaj pa je že 100 let od onih časov in ruski molk je dal nam več opraviti, nego sto in sto drugih izjav. Zato ste hoteli pokazati, kako malo vam je do mojih naukov. Vse to tembolj dokazuje opravičenost mojih besedi — in ravno kar sem čital v graškem „Tagblattu“ sledeče: „Slovenska javnost boleha na neozdravljivi boleznii. Za ozdravljenje vsake bolezni je potreben dober, energičen zdravnik, ki rabi potrebna sredstva in se tudi ne ustraši boleče operacije, da ponovitev bolezni prepreči. Prebivalstvo bi utegnilo pozdraviti nastop takega zdravnika, ki bi javnost temeljito ozdravil te bolezni in njenemu povratku storil enkrat za vselej konec.“

Gospod Figi Lipe, premislite si te besede in si jih zapomnite. Ne pozabite, kaj smo pri operaciji našli v vašem — oprostite — dolžnost me sili, da vas spomnim tega dogodka. Vi ste nevaren baccilonosec in če „Tagblatt“ piše, da boleha cela javnost — nam ne bo preostajalo drugega, kakor da naredimo posebno bolnico za one, ki v zdravem narodnem organizmu širijo ta bakterij. Vi ste najboljši dokaz, da je poročilo „Tagblattu“ zanesljivo. Zato opozarjam vas še enkrat, da bodite previdni in da se ozdravite, dokler je čas.

Upam, da tega mojega pisma ne boste porabili za javnost.

Z velespoštovanjem
gospod Edi.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

DR. WEISSKIRCHNER DUNAJSKI ŽUPAN.

Dunaj, 21. decembra. Vse kaže, da postane novi dunajski župan bivši trgovinski minister dr. Weißkirchner, ki ima za seboj večino v „Bürgerklubu“. Danes se je vršilo namreč v „Bürgerklubu“ poskusno glasovanje o volitvi župana in je dobil dr. Weißkirchner večino. Prvi podžupan dr. Porzer, ki bi zelo rad postal župan, je ostal v manjšini.

Dunaj, 21. decembra. Današnja poskusna županska volitev se smatra kot odločilna. „Bürgerklub“ je namreč sklenil, da morajo krščansko-socialni občinski svetniki v plenarni seji glasovati za onega kandidata, ki je pri poskusni volitvi dobil večino. Novi dunajski župan bo torej dr. Weißkirchner.

USTAVA NA HRVAŠKEM.

Dunaj, 21. decembra. Danes so se pojavile tukaj vesti, da je ušoda Čujaja zapeča-

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

Brez konkurence!
Krasne novosti jesenskih oblek in površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.
Solidna postrežba. Najnižje cene.

Gramofonske plošče

25 cm velike, dvostranske, priznane najboljše znamke prodajam radi velike zaloge pod last. ceno

K 1-95 K

Plošče preje K 4, sedaj samo K 1-95. Velikanska zaloga gramofonov! Zniževanje cenik

Fr. P. Zalec, Ljubljana Stari trg 9

Specialna trgovina finih ročnih del

TONI JAGER

v Ljubljani, Zidovska ulica 5.
Pred tiskarija. — Tamburiranje. — Montiranje. — Plisiranje.

Tvrđka Bilina & Kasch nasl.

M. Schubert

Ljubljana, Zidovska ul. 5

Priporoča svojo veliko zalogo glaze in raznovrstnih drugih rokavic, modno blago, parfumerijo, galanterijo, ročna dela, izdelovanje vseh vrst prevlečenih gumbov, kakor tudi vse kirurške potrebščine klinne pasove, ravnodržalec itd. po najnižjih cenah. Snaženje vseh vrst rokavic. Moderna predtiskarija. Postrežba točna in solidna. Vnabja naročila se točno izvršujejo. 134

JULIJA ŠTOR

Ljubljana

Prešernova ulica št. 8.

največja zaloga moških, damskih in otroških čevljev, čevljev za lawn-tenis in pristnih goisserskih gorskih čevljev.

Elegantna in jako skrbna izvršitev po vseh cenah.

Velika božična okassion prodaja

damskih paletov, raglanov, kostumov in bluz v vseh najmodernejših barvah in fazonah. — Nadalje ogromna zaloga raglanov, oblek in klubov za gospode in dečke.

Cene priznane nizke!

Postrežba solidna!

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

!! Za Božič !!

Različne predmete za okrašenje božičnih drevesc, raznovrstne torte, mandlovo in čajno pecivo, najfiniješe desertne in čokoladne bonbone, potice, tudi po naročilu in sicer medene, orehove, rozinove, šartelj itd. ter vseh vrst kruh in pecivo priporoča

JAKOB ZALAZNIK

slastičarna, pekarna in kavarna, Ljubljana Stari trg št. 21.

Primerna božična in novoletna darila.

Naznanilo.

Radi breobložene zaloge se bode razprodajalo od danes naprej **6000**

najboljših švicarskih ur kakor tudi srebrnina, zlatnina, briljanti in šivalni stroji pod tovarniško ceno.

Srebrne ure od K 7— naprej. Nihče naj ne zamudi te redke prilike. Za obilen obisk se priporoča tordka

FR. CUDEN v Ljubljani, Prešernova ulica.

Primerna božična in novoletna darila.

Mednarodno spedijsko podjetje

R. RANZINGER, Ljubljana.

Ustanovljeno 1878.

Telefon št. 60.

Podjetje za prevoznino c. kr. priv. juž. železnice. — Carinska agentura c. kr. glavnega carinskega urada v Ljubljani. — Redni nabiralni promet na vse strani. — Reekspedicija in skladišča. — Ekspresni promet ovojev. — Transport in shranitev mobilja. — Agentura avstr. Lloyd. Pisarna v mestu: Šelenburgova ulica 3. Centrala in skladišče: Cesta na južno železnico 7. Podružnica: Glavni carinski urad, južni kolodvor. 257

Zimsko perilo

volnene srajce, spodnje majice in hlače, pleteni telovniki, nogavice, dokolenice, rokavice, gamaše, kožuho-
vinaste čepice, snežne čepice, ščitnike, kolenogrelce, trebuhogrelce, žilogrelce in druge predmete za gospode
priporoča

modna trgovina za gospode:

P. Magdič, Ljubljana

nasproti glavne pošte.

Kmetska posojilnica ljublanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani

obrestue hranilne vloge od
1. januarja 1913 naprej po
čistih

4 ³/₄ %

brez odbitka rentnega davka.

Rezervni zaklad nad K 700.000.

Brzojavka.

V italijanski kuhinji

hotela pri Maliču nasproti glavne pošte se dobe vsak dan asortirane morske ribe. Vina samo iz najboljših kleti in sicer: brionska, porenška iz agrarnega zavoda. Opolo-vino po 72 v liter za družine na dom postavljenno itd.

Del. glavica:
K 8.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 ¹/₂ %

Rez. fond nad
K 800.000.